

Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2019-12-16

Er ref: Ku2019/01066/CSM
Vår ref: SFI-2019-3397

Regeringens ungdomspolitik

Stiftelsen Svenska Filminstitutet har inbjudits att inkomma med inspel till utveckling av regeringens ungdomspolitik och har följande att anföra.

Ungdomspolitiken är sektorsövergripande och omfattar alla de beslut och åtgärder som påverkar villkoren för ungdomar inom en rad olika områden som arbete, boende, utbildning, hälsa, fritid, kultur och inflytande. Idag ser och skapar ungdomar film och rörlig bild till största delen på nätet och i olika sociala medier. Statens medieråds rapport Ungar och medier från 2019 visar att användningen av sociala medier har ökat i samtliga åldersintervall under hela den tid studierna genomförts. Ökningen har dock mattats av de senaste åren, då nivåerna bland de två äldre åldersgrupperna är så pass höga att de helt enkelt inte kan öka mycket mer. I åldersgruppen 13–16 år befinner sig 95 procent i sociala medier, bland 17–18-åringar är siffran 97 procent. Detta ställer nya krav på samhället och politiken, inte minst vad gäller utbildnings- och kultursektorn.

Ökad filmkunnighet bland unga i hela landet

Demokrati förutsätter att vi kan förhålla oss till olika former av budskap och att vi själva kan ge uttryck för vår situation och åsikt. I dagens digitaliserade värld innebär det också att behärska den rörliga bildens språk och bli filmkunnig. UNESCO har identifierat Medie- och informationskunnighet, MIK som en central fråga för yttrandefrihet och demokrati. Eftersom kommunikation i rörliga bilder blivit möjlig på ett helt nytt sätt genom digitaliseringen är filmkunnighet en grundläggande förutsättning för MIK. Redan idag lyfter läroplanen fram vikten av digital kompetens. Bland annat står där att varje elev ska lära sig att ”använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande”. I det ingår kunskap om källkritik och förmågan att själv skapa rörliga bilder. Kunskapen hos landets lärare ser dock mycket olika ut vilket påverkar elevernas förutsättningar. Mot bakgrund av detta ser vi ett stort behov av ökad kunskap om rörlig bild och film på landets lärarutbildningar. Även bibliotekspersonal och pedagoger inom kulturskolan behöver fortbildning inom området.

Skolbio för alla

Tillgången till skolbio ser idag mycket olika ut beroende på var i Sverige du bor. Filminstitutet menar att detta är ett demokratiproblem. Skolbio gör unga delaktiga i kulturlivet på den lokala biografen och mångfalden i utbudet vidgar perspektiven. Skolbio är också en ingång för unga till att förstå filmens språk i en tid där rörliga bilder utgör en allt större del av unga människors vardag. Med filmpedagogik blir skolbion till ett effektivt läromedel som både levandegör kunskap och utvecklar förmågan att tänka kritiskt. Skolbio ger en gemensam upplevelse med möjlighet till samtal i vitt skilda ämnen. Vi ser därför ett behov av att kommunerna ges möjlighet att erbjuda skolbiovisningar för samtliga elever i hela landet.

Ökade resurser för växthus och talangutveckling

Trots att de regionala kulturplanerna nästan alltid lyfter fram digitaliseringens betydelse, är det förhållandevis få som kopplar denna omvärldsförändring till området filmkulturell verksamhet. På en framtida arbetsmarknad kommer kompetens att kommunicera i rörlig bild att vara eftersökt och stärka ungas position på arbetsmarknaden. Filmkulturell verksamhet har, trots det, inte varit ett prioriterat område för huvuddelen av landets regioner sedan kultursamverkansmodellen infördes.

De regionala filmverksamheternas storlek mätt i pengar och tjänster varierar stort, inte bara utifrån invånarantal. Eftersom den regionala filmverksamhetens uppdrag är att stödja kommunernas filmverksamhet, i skolan, i fritidsverksamhet och på kulturskolan, ger det unga olika förutsättningar vilka förstärks av de olika kommunernas ekonomi och prioriteringar. De regionala filmverksamheterna kompletterar det kommunala utbudet med växthus- och talangverksamhet. Unga människor i regioner med väl utvecklad verksamhet får helt andra möjligheter att utveckla ett konstnärligt skapande inom film. När de filmpolitiska målen talar om filmskapande och tillgång till film i hela landet, är satsningar på unga filmskapare och framtidens filmpublik och arrangörer av visningar helt avgörande.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis vill vi lyfta fram följande insatser som kan bidra till en positiv utveckling för ungdomspolitiken:

- Insatser för ökad filmkunnighet bland unga i hela landet
- Skolbio för alla
- Ökade resurser för växthus och talangutveckling

Dessa insatser svarar mot de filmpolitiska målen att barn och unga ska ha goda kunskaper om film och rörlig bild och ges möjligheter till eget skapande, samt att filmen bidrar till att stärka yttrandefriheten och det offentliga samtalet. De föreslagna insatserna bidrar även till Agenda 2030 och de 17 globala målen, och då huvudsakligen mål 4 (säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja ett livslångt lärande för alla), mål 5 (jämnställdhet) samt mål 10 (minska ojämlikheter).

För Stiftelsen Svenska Filminstitutet,

Anna Serner, vd